

Luku 12

**Hinta se on
rahallakin**

Oppikirjan sivut 98-102

ELÄMÄSSÄ ON
TÄRKEÄMPIÄKIN ASIOITA
KUIN RAHA...

NIIN ON. ESIMERKIKSI
NAPPULA, TUOHI, HINTA,
FYRKKA---

JOKE
LÄNSMÄYLÄ
4.10.1998

RAHOITUSMARKKINAT 1

Raha

[Rahan historiaa | Opettaja.tv | yle.fi](#)

n. 11 min.

Esimerkkejä historiallisista rahoista

Näissä rahan arvo perustuu vaihdettavan esineen käyttöarvoon tai yhteiskunnan arvostukseen:

- Intian ja Tyynen valtamerien **kotilot** laajalla alueella Oseaniassa, Afrikassa, Lähi-Idässä
- **Kaskelotin hammas Fidji saarilla**
- **Karja**
- **Kahvinpavut**
- **Vilja antiikin Egyptissä**
- **Kivet**
- **Oravannahka**
- **Metallirahat**
- ...

Rahan historia

- Raha-sana on alun perin tarkoittanut kuivunutta eläimen nahkaa, sillä rahana on käytetty esimerkiksi oravannahkoja.
- Ensimmäiset metallirahat lyötiin n. 650 eKr. Lyydiassa.
- Kiinalaiset ottivat käyttöön setelit 800-luvulla, ja Euroopassa niitä alettiin käyttää 1600-luvulla.

Keskiaikainen hopeakolikko, jossa on kuvattuna horoskooppimerkit.

Mitä rahasta tuli seuraavaksi?

- **Kolikot maksuvälineinä hankalia**
 - Painavat (kupariplootu!), kuluvat käytössä
 - Joutuvat tahallisen viilailun kohteeksi
- **Ratkaisu:** pidetään kulta ja hopea keskuspankin tms. instituution holvissa, lasketaan **liikkeeseen metallikatteellisia seteleitä**
- **Setelin voi vaihtaa metalliksi**
- **Aluksi: seteleitä yhtä paljon kuin metallia**

PRÖVA ATT LYFTA
MYNTET PÅ SLÄDEN!

TRY TO LIFT THE PLATE-
IONEY ON THE SLEIGHI

Metallikanta

”Suomen Pankki maksaa tästä setelistä tuhat markkaa kullassa”

Miten rahasta tuli nykyisenkaltaista?

- **Havaittiin: seteleitä ei koskaan tuoda lunastettaviksi suuria määriä kerralla.**
- **Johtopäätökset:**
 - **1) Seteleitä voi olla liikkeellä enemmän kuin holvissa on kultaa ja hopeaa**
 - **2) Metallilla lunastaminen voidaan lopettaa kokonaan, yleisö käyttää seteleitä tottumuksesta => raha pelkästään luottamuksen ja vakiintuneen tavan varassa**
 - **Nykytilanne, joka oli aluksi vain sota-aikojen ja muiden poikkeustilanteiden järjestely**
- **Saamaoikeudesta rahaan tuli rahaa!**
- **Ensin: raha = kulta ja hopea; seteli = saamaoikeus näihin (=velkakirja)**
- **Sitten: seteli = rahaa**

Rahan tehtävät

EKP; rahat

1. Vaihdon väline

- Tärkein tehtävä on toimia **maksuvälineenä**
- **Kätevämpää kuin vaihtokauppa**, helposti kuljetettava, jaettavissa pieniä maksuja varten, **tasalaatuista**, **helposti tarkistettavissa** aidoksi ja arvoltaan vakaata
- Nykyisin yhä enemmän käteisrahasta tilirahaan ja paperisista maksuvälineistä elektronisiin eli pankkikortteihin ja Internetin kautta hoidettaviin maksutapahtumiin

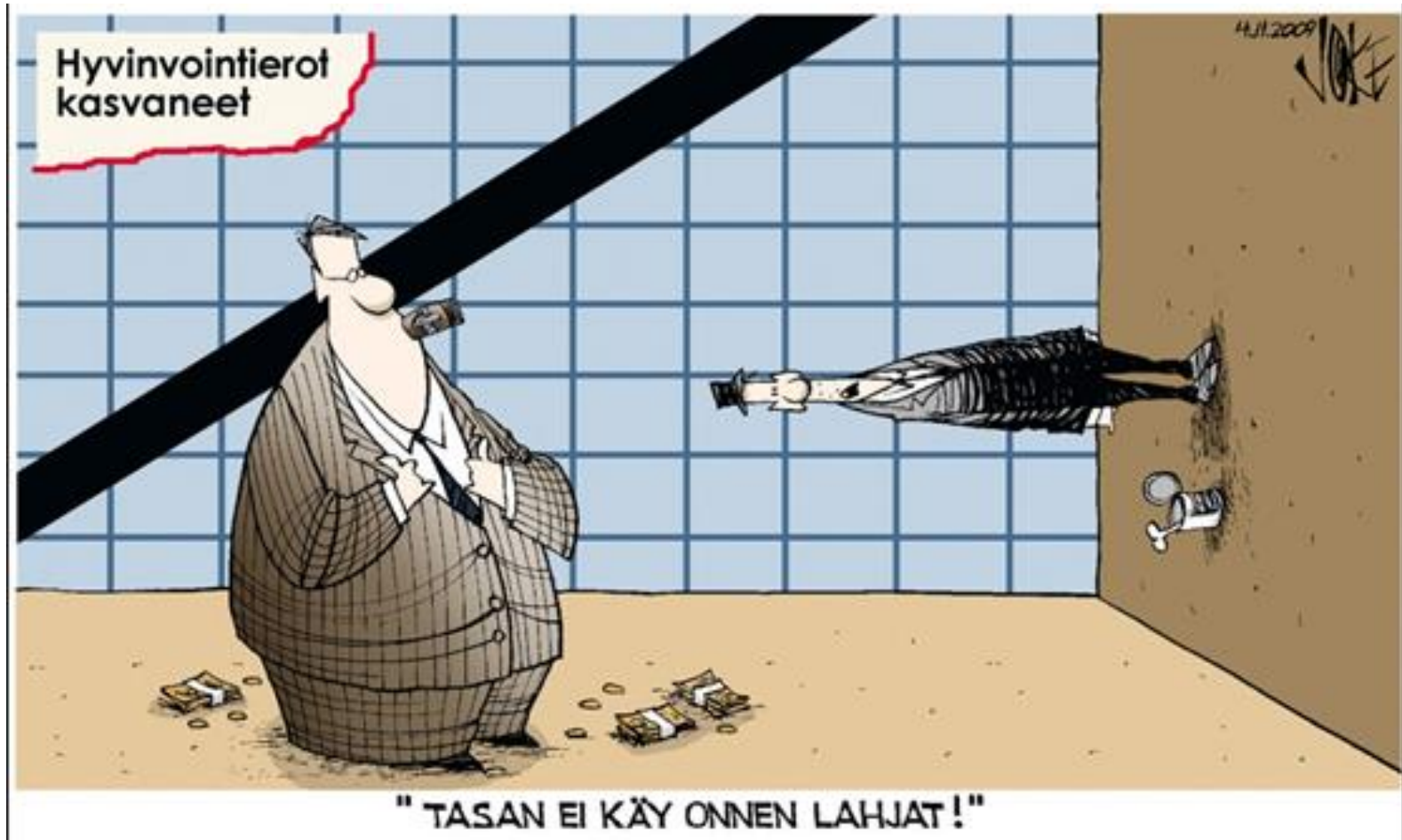
2. Arvon mitta

- määrittää **hyödykkeiden ja työn arvo**
- arvon avulla voit tehdä vertailuja palveluiden ja tavaroiden välillä

3. Arvon säilyttäjä

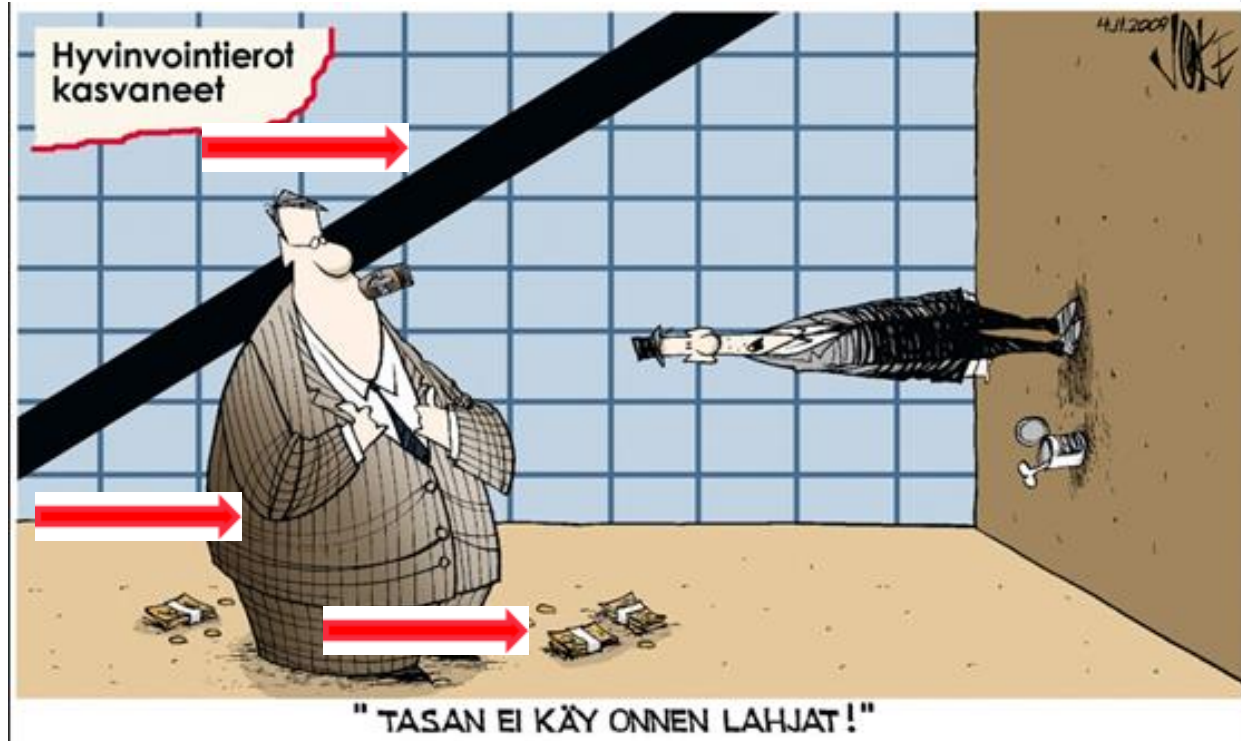
- Raha on myös **arvon säilyttäjä**.
- Kun saat palkkaa, on sinun työsi arvo säilytetty siihen. **Pitkällä tähtäimellä** raha sinällään on kuitenkin **huono** arvon säilyttäjä, sillä rahan arvo heikkenee.
- Vanhat setelit

Mikä on pilakuuvan sanoma?

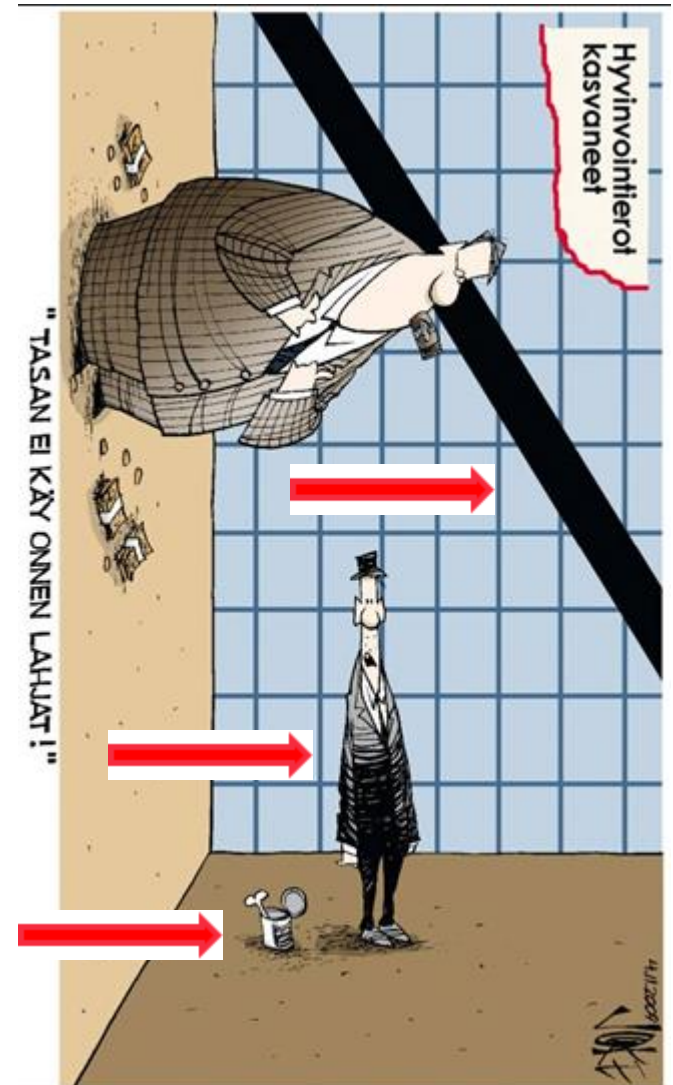
Mikä on pilakuvan sanoma?

- Pilakuva viittaa kasvaneisiin tuloeroihin.
- Sikaria polttava lihava herra on hyvinvoiva ja varakas. Rahat pursuavat hänen taskustaan lattialle.
- Käyrä hyvinvoivan herran taustalla on nousussa, hänellä riittää siis rahaa.

Mikä on pilakuvan sanoma?

- Kun kuvan kääntää 90 astetta oikealle, on sen keskipisteessä köyhä kansalainen.
- Hän on laiha, riutunut. Rahan sijasta hänen vieressään on pelkkä luu tyhjässä purkissa.
- Taustalla oleva käyrä näyttää nyt jyrkästi alaspäin.

Korkosanasto

- **Selitä** oppikirjan kappaleen 12 pohjalta seuraavat korkoon liittyvät käsitteet (s. 98-102):
 - **markkinakorko**
 - **hallinnollinen korko**
 - **korkokate**
 - **reaalikorko**
 - **korkomarginaali.**

Korkosanasto

Korko = rahan hinta

1. Markkinakorot

- **Euriborkorko**
 - Määräytyy markkinoilla
- **Lyhyitä (1kk - 12 kk) ja pitkiä markkinakorkoja**

2. Hallinnolliset korot

- **Ohjauskorko**
 - EKP:n määräämä korko, jota muut seuraavat
- **Primekorko**
 - Pankkien johtokuntien määräämä
 - **Kiinteä (sidottu) korko** tietyksi ajaksi (esim. 5% - 10v.)

● Taloussanomat.fi

● [Suomen Pankki - Korot](#)

Miten euribor määräytyy?

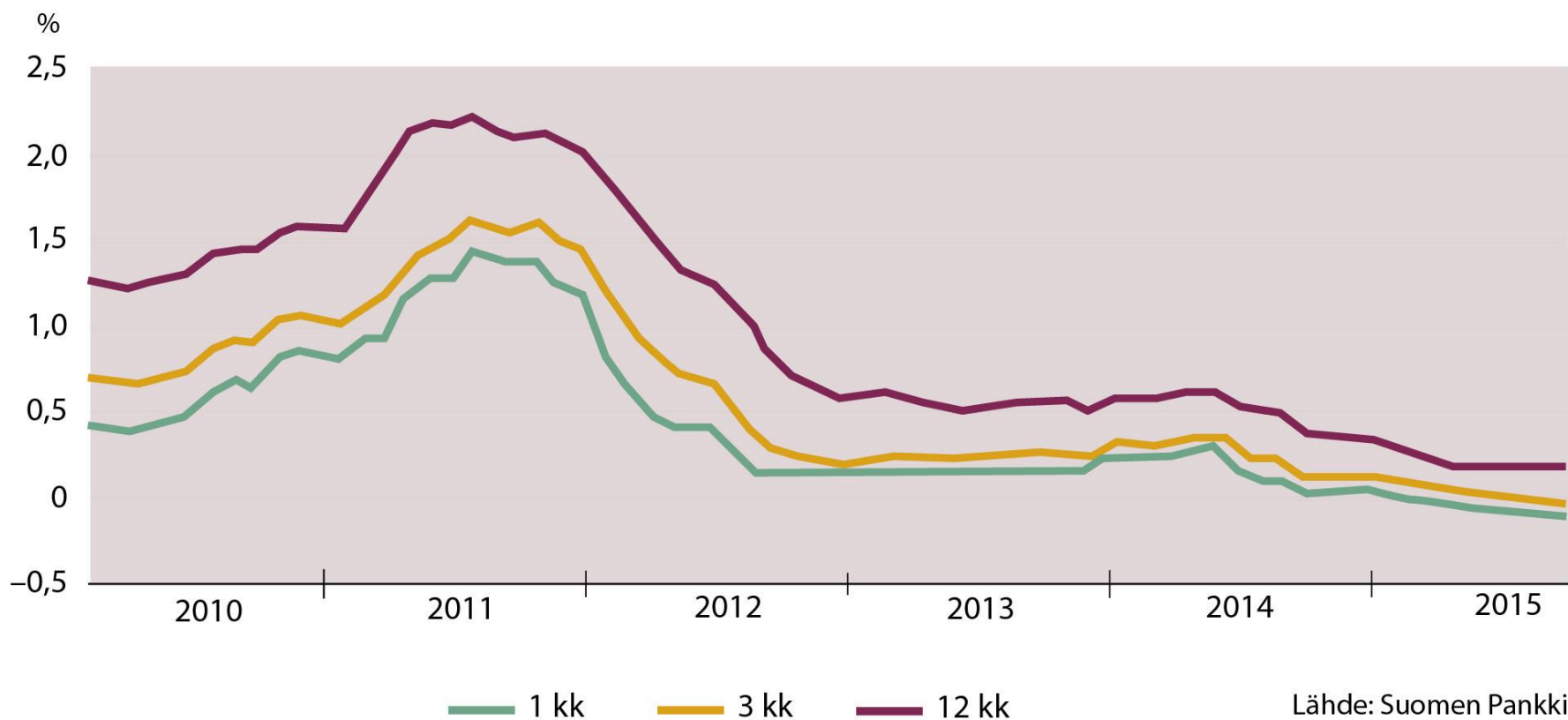
- Euribor on euroalueen rahamarkkinoiden viitekorko (*Euro Interbank Offered Rate*).
- Euriborit perustuvat kansainvälisillä rahamarkkinoilla pankkien välisiin **antolainauskorkoihin**.
- Euriborit lasketaan päivittäin kello 12.00 Suomen aikaa 1, 2 ja 3 viikon sekä 1–12 kuukauden korkojaksoille.
- Euribor-paneelissa on **49 pankkia**, joista **Nordea** on ainoa suomalainen pankki.
- Euribor-korot lasketaan paneelissa **mukana olevien pankkien noteerauksista**. 15 % ylimmistä ja alimmista korkonoteerauksista pudotetaan pois, ja lopuista lasketaan **keskiarvo**.
- Euribor-korot julkaistaan kolmella desimaalilla.

Oppikirjan s.99 kuva:

Mitä kuvion euribor-korot kertovat talouden suhdanteista?

EURIBOR-KOROT KUUKAUSITTAIN

Keskiarvo, todelliset päivät/360

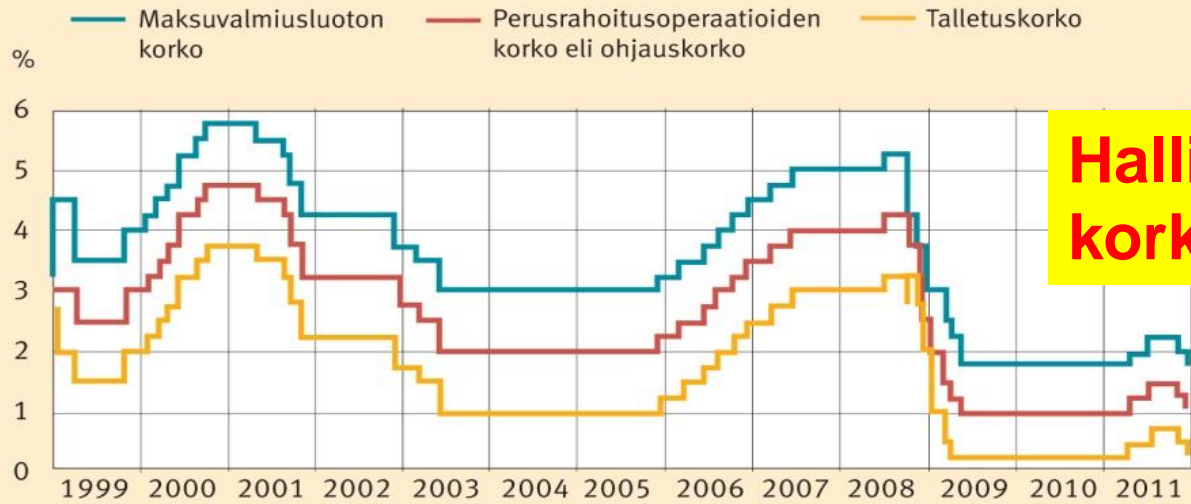
Lähde: Suomen Pankki

Oppikirjan s.99 kuva:

Mitä kuvion euribor-korot kertovat talouden suhdanteista?

- **Kuvion aikaperspektiivi on n. 6 vuotta, varsin pitkä aika.**
- **Alkaa v. 2010, jolloin takana on v. 2008 finanssi-/rahoitusmarkkinakriisi ja korkojen jyrkkä lasku.**
- **V. 2010 lopulla korot lähtevät kohoamaan, mikä on merkki talouskasvusta.**
- **Nousua jatkuu v. 2011 loppuun, jolloin alkaa melko nopea alamäki. Nousukausi jäi orastavan laimeaksi. Laskun taustalla ovat eurokriisi ja maailmantalouden kasvun heikentyminen.**
- **Korot laskivat lähelle nollatasoa v. 2012 aikana, minkä jälkeen ne ovat pysyneet historiallisen alhaisella tasolla.**
- **V. 2015 aikana korot laskivat peräti miinusmerkkisiksi.**
- **Vuosia kestänyt alhainen korkotaso kertoo sitkeästä taantumasta, jossa kulutus ja investoinnit**

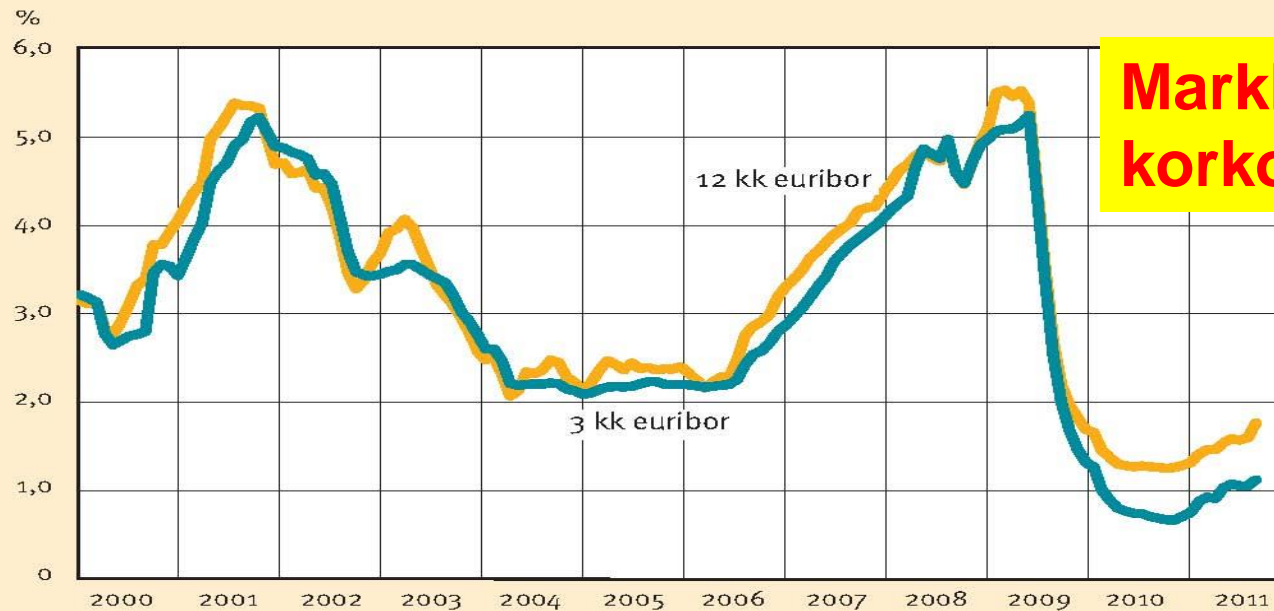
Euroopan keskuspankin korot 1999–2011

Hallinnollinen korko

Lähde: Euroopan keskuspankki

Euriborkorot 2000–2011

Markkina-korko

Tehtävä 2

Mitkä tekijät vaikuttavat siihen, että

a) korko nousee

- **Kun rahaa kysytään paljon; siis jos velkaa haluavia on enemmän kuin luotonantajia.**
- **Kun talous on noususuhdanteessa, jolloin rahan kysyntä kasvaa.**
- **Kun Euroopan keskuspankki nostaa ohjauskorkoa, korot nousevat markkinoilla.**

Tehtävä 2

Mitkä tekijät vaikuttavat siihen, että

b) korko laskee?

- **Kun rahaa kysytään vähän; siis jos lainaa haluavia on vähemmän kuin lainanantajia.**
- **Kun talous on laskusuhdanteessa, jolloin rahan kysyntä vähenee.**
- **Kun Euroopan keskuspankki laskee ohjauskorkoa, korot alenevat markkinoilla.**